

Cuộc Đời Phỏng Có Bao Lâu

Truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Hoa

Sau bữa cơm chiều, thấy tôi lấy áo quần sáng mai mặc đi làm để ra sẵn, Quỳnh Châu tinh nghịch cười chúm chím,

“Ba cu Mạc nhớ mặc áo quần đẹp và mang cái cà-vạt lụa em mua cho anh hồi Tết nghen.”

“Sao hôm nay cô vợ dễ thương *nhiều chiện dzậy?* Ma nào mà thèm để ý đến y phục của chồng em,” tôi ngạc nhiên trả lời.

“Sáng mai em đi họp ban giáo sư trên Đại học Cộng đồng Bismarck, phải đem cu Mạc đi gửi nhà giữ trẻ.”

“Vậy thì họp xong em ghé đón anh đi ăn trưa ngoài tiệm, ăn xong đón con về nhà. Anh sẽ diện cái cà-vạt *vía* để xứng đào xứng kếp với người đẹp Bích-Mạc thôn của *nòng* (lòng) anh,” tôi đoán ý định của nàng và đề nghị.

“Chồng em dạy quá *nhời* (lời), nhưng không phải vậy,” nàng cười khanh khách, “Thay vì đi ăn trưa với cô vợ *nhiều chiện*, chồng sẽ vinh hạnh gặp gỡ người đẹp Mạnh-Đan thôn là chị Yến Anh. *Chỉ* cần anh thông dịch để đo mắt làm kính. Văn phòng bác sĩ đo mắt ở cạnh sở anh, đi qua bãi đậu xe là tới.”

Bích-Mạc và Mạnh-Đan là tên chúng tôi Việt hóa cho có vẻ thơ mộng của hai thành phố “sinh đôi” Bismarck và Mandan cách nhau bảy dặm Anh. Mandan nhỏ hơn và là “thị xã phòng ngủ” vì ban ngày phần lớn dân chúng làm việc và giao dịch thương mại ở Bismarck và buổi chiều trở về nhà. Tôi chưa gặp Yến Anh, nhưng chuyện đồn đại về chị thì nghe đầy tai trong các buổi nhậu cuối tuần ở nhà anh Dần. Tôi neho mắt đùa với Quỳnh Châu,

“Chim én và anh vũ (‘yến anh’) của em có phải là ‘phòng nhì’ của ‘ông Mẫn hai vợ’?”

“Chồng đừng nói bậy mà tội nghiệp *chỉ*. Em hứa giúp *chỉ* trước khi biết phải đi họp, và ông bác sĩ đo mắt này đông khách nên không hẹn lại qua bữa khác được. Anh rán giúp và cũng đừng nên hỏi chuyện đời tư của *chỉ*.”

Theo lời anh Phúc, ông Mẫn nhỏ bé như con nhái bèn mà giọng nói to như con ếch ương và làm việc cùng với anh trong xưởng dây chuyền lắp ráp của hãng Melroe ráp và chế tạo đồ phụ tùng máy cày. Ông có vợ hai con, vợ ông là em ruột Yến Anh. Ngày ở Việt nam ông làm sở Mỹ, chồng Yến Anh là trung sĩ Quân cụ. Đầu tháng Tư năm ngoái (1975), các cơ quan dân sự Hoa kỳ di tản nhân viên Việt nam và gia đình ra khỏi Sài gòn, chồng Yến Anh gửi chị và bốn đứa con từ năm đến 12 tuổi đi với gia đình ông Mẫn, và anh quyết định ở lại đến ngày cuối cùng.

Trong những ngày tháng buồn chán của trại tỵ nạn, ông Mẫn đâm ra táy máy . . . chân tay và chơi trò *đánh hoa đánh cá cùm*. Kết quả của cuộc vui lén lút trên giường bố trong lều vải nhà binh là Yến Anh mang thai và một bé gái ra đời sau cu Mạc khoảng một tháng. Cả đại gia đình được một nhà thờ Công giáo ở Mandan bảo trợ lên đây từ tháng Bảy, nghĩa là trước tôi hai tháng. Trước mặt bạn nhậu, anh Dần khề khà cầm lon bia đưa lên miệng và nửa đùa nửa thực khen,

“Thằng cha Mẫn vậy mà giỏi! Ở chung một nhà với hai ‘bà chằng’ và ba dòng con mà trên ầm dưới êm, không một lời oán thán. Không như *tui* đây, chỉ có một *mụ* mà lắm khi te tua, *chịu đời không thấu.*”

“Ông Mẫn hai bà, anh một bà, và anh Phúc không bà nào suốt đêm vắc ‘bộ đồ nghề’ chạy rông; ai sướng hơn, ai khổ hơn?” Phiến, một thanh niên trẻ độc thân tới nhậu *ké*, cười cười hỏi móc.

“Cái thằng Phiến này, mày cũng xách ‘củ cải’ đi rông ngoài đường chớ hay ho gì hơn tao?” anh Phúc tức giận la lớn.

* * *

Đối với một thiếu phụ năm con, Yến Anh tuy vóc dáng hơi đầy đà nhưng còn nét hấp dẫn của một thời con gái với mái tóc dài, nước da trắng, và khuôn mặt thanh tú. Tôi kiên nhẫn ngồi bên chị, dịch lại lời ông bác sĩ đo mắt đứng tuổi, và giúp chị chọn mua kính rồi đứng nán lại trong lúc chị đợi người đến đón. Chị dịu dàng khơi chuyện,

“Vợ chồng *tui* người Nha Trang; ở ngoài đó đến năm 1965, sau khi có thằng con đầu lòng, anh Giang mới xin chuyển vào Sài Gòn.”

“Vậy anh Giang bây giờ đâu?” tôi vờ như không biết.

“Cả năm nay *tui* tưởng *anh* bị kẹt lại,” chị cười sung sướng, “Không dè tối qua chú Phiến ghé lại nhà đưa cho *tui* coi lời nhắn tin của *anh* trên bản tin tỵ nạn của hội Hồng thập tự. *Anh* đi được và đang ở tiểu bang North Carolina dưới miền Nam.”

Khoảng một tháng sau, Phiến đưa anh Giang và bốn đứa con đến nhà anh Dần chơi. Anh Giang dong dỏng cao, ốm như que củi, và mặt xương xẩu. Đứa con đầu 12 tuổi có nước da đen bóng và tóc quăn tít, trông đích thực là một cậu Mỹ đen. Ba đứa kia, hai gái một trai, nhỏ nhất sáu tuổi, mỗi đứa một khuôn mặt, và đứa nào cũng xinh xắn như mẹ. Phiến cho biết gia đình bảy người của anh Giang chia làm hai; chính phủ thuê nhà cho anh và bốn đứa lớn ở, cấp *apartment* trong khu nhà chính phủ cho Yến Anh và bé út, và trợ cấp đầy đủ cho cả đôi bên.

Cảm tình thương mến ban đầu của nhóm người Việt đối với anh Giang tan biến khá nhanh. Khi họ mời anh đến nhà chơi, anh mang theo cả bốn đứa con, xem việc săn sóc chúng là bổn phận đương nhiên của chủ nhà, và điềm nhiên ăn uống như người ngoại cuộc. Các đứa bé không biết sợ ai, chạy nhảy phá phách lung tung, và trơ mắt nhìn chủ nhà thách thức khi bị ngăn lại; anh Giang không muốn con nói tiếng Việt vì sợ làm “hư tiếng Anh” của chúng. Chúng lắc đầu quày quạy chê đồ ăn Việt nam, mỗi đứa đòi một món đồ ăn Mỹ khác nhau, và chủ nhà cắn răng chiều lòng, tự nhủ sẽ không có lần sau.

Rốt cuộc chỉ một mình tôi chơi với anh. Anh ít lời, tính ngoan cố; tự hào có tay nghề sửa xe hơi hàng hoàng, không phải là “tay ngang” như những người kia; và cho mình có học thức, không thuộc loại “*i tờ rít*” như họ. Anh thường vung tay quá trán, đầu tháng nhận được chi phiếu *welfare*, chi tiêu thả giàn, con đòi gì cũng mua ngay không ngần ngại. Đến giữa tháng thì bắt đầu chật vật, than thở túng thiếu. Tôi đem cái triết lý Quảng Bình “liệu cơm gắp mắm” của mẹ ra khuyên anh, nhưng anh gạt ngang,

“Anh Ba Hoa ơi, cuộc đời phỏng có bao lâu mà đợi chờ! Cứ hưởng đi rồi trời sinh voi, sinh cỏ. Việc gì mà lo âu quá đáng?”

Trong hoàn cảnh của anh – mọi thứ đều do chính phủ đài thọ, anh lạc quan như thế là hợp lý. Tôi tự hỏi anh lấy ý câu nói đó từ câu hát “*Cuộc đời đó có bao lâu mà hưởng hờ*” trong bài “Mưa Hồng” của Trịnh Công Sơn (1939 - 2001), hay từ câu nói của William Shakespeare (1564 - 1616), *Life is too short . . . , so live your life to the fullest.* (Cuộc đời quá ngắn ngủi . . . , vậy hãy sống cho hết mình.)

* * *

Khoảng một năm sau, tôi không còn đến nhà anh Dần ăn nhậu cuối tuần. Một hôm tôi gặp Phiến đi mua đồ trong thương xá; Phiến mách tin,

“Anh Phúc dzọt về California mất đất rồi!”

“Hồi nào, sao tôi không hay biết gì cả?”

“Mới tuần rồi thôi,” Phiến làm ra vẻ bí mật.

“Anh ấy bị Melroe *lay off* và thành ra ‘bảy nghề’ (thất nghiệp) chứ gì?”

“Không, chuyện ly kỳ hơn nhiều! Anh Phúc độc thân nên ‘giàu lòng nhân đạo,’ thấy chị Anh cô đơn chiếc bóng tội nghiệp bèn lui tới thăm viếng an ủi. *Chỉ* cảm mối thịnh tình của *anh*, ban đầu mời ở lại ăn cơm, dần dần kêu ngủ lại chuyện trò qua đêm, và cuối cùng biểu dọn tới ở chung cho tiện, khỏi mất công đi tới đi lui.”

Nhìn quanh không thấy Quỳnh Châu đứng gần, tôi cười khà khà,

“*Ở đời muôn sự của chung, hơn nhau một tiếng ‘ai dùng’ mà thôi!*”

“Anh Phúc ăn và ở *chùa* lú lo cả năm nay mà không ai hay. Hai tuần trước, anh Giang được hãng Melroe nhận vào làm, và oái oăm thay, *anh* và anh Phúc và ông Mẫn được cất đặt làm cùng một đơn vị dây chuyền lắp ráp. Ba chàng đã từng hay đang ‘cày một đám ruộng’ nay ngày tám tiếng ngó nhau chằng chằng, lòng *hận thù đặng đặng.*”

“Tại vậy mà anh Phúc bỏ đi California?”

“Không biết ai báo với sở Xã hội mà ban đêm họ cho người khám xét *apartment* của chị Anh và bắt gặp *anh* tại trận. Họ ra tối hậu thư, nếu *anh* không dọn đi ngay thì sẽ cúp trợ cấp của *chỉ* và có thể truy tố hai người ra tòa. *Mất ăn một miếng lộn gan lên đầu, anh* dùng dùng nổi giận bỏ việc làm, *bai-bai* (bye-bye) North Dakota.”

Ngay sau khi lãnh tấm chi phiếu tiền lương đầu tiên của Melroe, anh Giang nhờ tôi tới hãng bán xe Ford cũ giúp anh mua chiếc *station wagon* (xe kiểu gia đình) Country Squire đời 1964 anh sục sạo tìm kiếm lâu nay. Xe đã chạy gần 60,000 dặm Anh, và bảng giá viết tay gắn trên kính xe ghi \$2,899.99 (dưới mức tài sản hạn định \$3,000 để vẫn hội đủ điều kiện hưởng *welfare*), trong lúc Sách Xanh Kelly ghi giá xe không tới một nửa con số đó. Sách Xanh Kelly là cuốn sách bìa màu xanh dương do công ty Kelly Blue Book ấn hành, liệt kê giá cả mọi thứ xe cũ và mới, và dùng làm mẫu mực trong việc mua bán xe cộ. Tôi xúi anh trả giá thì anh khăng khăng không chịu, sợ người bán xe phật lòng mà bán xe cho người khác. Tôi chỉ cho anh các chỗ rỉ sét dưới sàn xe và bốn chiếc lốp xe đã mòn hết vân, anh nói anh là dân sửa xe chuyên nghiệp, “*nhằm nhò gì ba*

chuyện lẻ tẻ.” Người bán xe thấy bộ xun xoe nâng niu chiếc *station wagon* của anh Giang, biết ngay cá đã cắn câu, và tung ra đòn tối hậu,

“Hôm nay chúng tôi có *sale* (bán hạ giá) tiền cho vay để mua xe. Ông không phải trả trước đồng nào mà lại được tính lãi suất rất nhẹ.”

Được lời như cời tấc lòng, anh Giang bằng lòng mua lập tức vì trong túi anh thực sự không có tiền trả trước. Hợp đồng vay nợ ghi lãi suất 27 phần trăm một năm, dưới mức tối đa 29 phần trăm luật tiểu bang cho phép, nhưng không phải “rất nhẹ.”

Băng đi một dạo, tôi nghe nói anh mua nhà bên Mandan và sau đó bật vô âm tín. Tôi gọi cho anh thì hệ thống điện thoại cho biết số đã bị ngắt, không còn dùng nữa. Đồng thời, tôi liên tiếp nhận được điện thoại của công ty Fairbanks Financial ở tiểu bang New Jersey đòi phải trả tiền nợ và hăm dọa nếu không trả ngay sẽ gánh chịu hậu quả trầm trọng. Tôi trả lời không biết họ là ai và không thể nào mắc nợ họ, dù chỉ một xu; nhưng họ cả quyết tôi nói dối và tiếp tục quấy rầy ngày đêm.

Theo lời khuyên của bạn trong sở, tôi gọi trình báo với văn phòng Bảo vệ Người Tiêu thụ của tiểu bang. Hai ngày sau, luật sư của văn phòng gọi lại cho biết,

“Fairbanks Financial là cơ sở cho vay có môn bài, nhưng hoạt động dưới dạng *loan shark*, và chuyên dụ dỗ khách hàng ngoài tiểu bang vay tiền.” “Loan shark” là kẻ cho vay cắt cổ, lấy tiền lời vô cùng cao, và thường dùng đến hành động bất hợp pháp để đòi nợ; “shark” là cá mập.

“Ở Hoa Kỳ, cho vay cắt cổ mà có môn bài hợp pháp hay sao?” tôi ngạc nhiên.

“Mọi tiểu bang đều có luật giới hạn lãi suất người cho vay có thể bắt khách hàng phải chịu. Ngặt một điều họ ở New Jersey mà khách hàng ở ngoài tiểu bang đó nên không bị luật tiểu bang nào chi phối, họ tha hồ chặt chém tùy thích.”

“Tại sao họ quấy nhiễu tôi suốt tuần qua?” tôi tức tối.

“Một người Việt có họ giống như anh vay món tiền lớn rồi biến mất, không để lại địa chỉ liên lạc. Họ nói tìm thấy tên anh trong niên giám điện thoại và gọi nhầm người; nhưng tôi biết họ cố tình gọi anh để áp đảo tinh thần và làm anh hoảng vía rồi tiết lộ tung tích người kia. Tuy nhiên, họ hứa từ nay sẽ không làm phiền anh nữa.”

Tôi chợt hiểu ra. Anh Giang đã bị bọn “cá mập” dụ dỗ vay tiền mua nhà. Số tiền rất lớn mà với tiền lời cắt cổ, lời mẹ đẻ thêm lời con, làm sao anh trả lại cho nổi? Chỉ không tới một tuần sau, tờ *Bismarck Tribune* đăng tin cảnh sát điều tra về cái chết của anh. Người ta tìm thấy xác anh, bầm dập tơi tả, ở một cánh đồng cách Mandan chừng 10 dặm Anh. Thủ phạm không thể là ai

khác hơn bọn *Mafia* đó. Với quan điểm “cuộc đời phỏng có bao lâu mà đợi chờ,” anh đánh đổi tính mạng của mình để lấy

*Thà một phút huy hoàng rồi chợt tối,
Còn hơn buồn le lói suốt trăm năm.*
(Xuân Diệu – “Giục Giã”)

Tôi không biết mình nên buồn hay không.

Nguyễn Ngọc Hoa

Ngày 30 tháng Mười Hai, 2020